

Nr 119.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo; given Stockholms slott den 25 februari 1921.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo.

GUSTAF.

Birger Ekeberg.

Förslag

till

LAG

om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog
å fastighet i enskild ägo.

1 §.

Å fastighet i enskild ägo, belägen inom område, där lagen angående vård av enskildes skogar är tillämplig, skola vederbörande rättsägare med avseende å rätten att förfoga över skogen vara underkastade de inskränkningar, som i denna lag stadgas.

2 §.

Avverkning av ungskog må ej ske annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring, så framt ej skogsvårdsstyrelsen med hänsyn till skogens tillstånd och beskaffenhet finner skäligt medgiva, att avverkning sker under annan form.

3 §.

Å fastighet, som efter den 14 maj 1918 genom köp, byte eller gåva övergått till annan än föregående ägarens make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led, syskon eller syskons avkomling, må ej heller annan avverkning av skog än enligt 2 § är i fråga om ungskog medgiven äga rum, i fall den strider mot grunderna för god skogsvård eller fastigheten däri- genom skulle komma att lida brist på behövlig skog efter ortens förhållanden.

Är beträffande skog inom kustområde att befara, att genom ovarsam avverkning återväxten skulle äventyras, försenas eller försvagas, då må,

ändå att den fastighet, vartill skogen hör, icke efter den 14 maj 1918 övergått till ny ägare, länsstyrelsen på framställning av skogsvårdsstyrelsen förordna, att för den skog skall gälla enahanda inskränkning i avseende å rätten till avverkning, som i första stycket stadgas för det fall, varom där är fråga. Sådant förordnande må även i samband med framställning, som nyss sagts, meddelas av skogsvårdsstyrelsen att gälla till dess länsstyrelsen i ärendet beslutit.

Stadgandet i första stycket skall dock icke gälla beträffande avverkning på grund av upplåtelse, som skett före den 15 maj 1918; ej heller skall förordnande, som meddelats jämlikt andra stycket, lända till inskränkning i rätt till avverkning, som upplåtits före den 21 februari 1920.

4 §.

Vad angår avverkningsrätt skall, utöver vad av 2 och 3 §§ följer, därjämte gälla, att innehavare av avverkningsrätt, som upplåtits efter den 14 maj 1918, skall, ändå att överlåtelse av fastigheten efter den dagen icke ägt rum, vara underkastad enahanda inskränkning i rätten att avverka annan skog än ungskog, som i 3 § första stycket stadgas i avseende å fastighet, vilken efter sagda dag genom köp, byte eller gåva övergått till annan än föregående ägarens make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led, syskon eller syskons avkomling.

Ändring i eller tillägg till avtal om upplåtelse av avverkningsrätt skall, i vad därigenom upplåtelsen utsträckts beträffande tiden eller avverkningsområdet eller eljest kommit att omfatta andra träd än det ursprungliga avtalet gällde, anses såsom ny upplåtelse.

5 §.

Vad här ovan stadgas skall ej utgöra hinder för avverkning å område, som är att hänföra till inägor, eller å sådant område å hagmark, som erfordras till betesmark för fastigheten eller därmed sambrukad fastighet samt på grund av markens beskaffenhet är till betesmark lämplig, ej heller för marks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål.

6 §.

1 mom. Sker avverkning i strid mot ovan givna föreskrifter eller förordnande, varom i 3 § andra stycket förmåles, eller företages utstämpling eller därmed jämförlig åtgärd för avverkning, som uppenbarligen

skulle komma i strid mot samma föreskrifter eller förordnande, som nyss sagts, äger skogsvårdsstyrelsen meddela förbud att å den fastighet, varå avverkning sålunda ägt rum eller planlagts, eller så stor del därav, som skäligt prövas, utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd verkställa avverkning av skog för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov; dock att förbud, som föranledes av avverkning i strid mot 2 § eller av planläggning av avverkning, må gälla allenast i det förra fallet skog, som i sistnämnda paragraf avses, och i det senare skog, som enligt planen skulle avverkas. Då avverkning på grund av upplåtelse, som i 4 § sägs, föranleder förbud, må detta icke meddelas för annat område än det, som till avverkning upplåtits.

Innan sådant förbud, som i första stycket sägs, varder meddelat, skall fastighetens ägare samt, där avverkning verkstälts eller planlagts av annan, jämväl denne beredas tillfälle att yttra sig i ärendet; finner skogsvårdsstyrelsen saken sådan, att den ej kan tåla dylikt uppskov, må den dock meddela förbud tillsvidare och intill dess annorlunda varder förordnat. Skogsvårdsstyrelsen äge ock inhämta utlåtande från i lanthushållning sakkunnig person såsom lantbruksingenjör, länsagronom eller jordbrukskonsulent, där sådant av förhållandena påkallas.

Förbud, som nu sagts, skall utan hinder av besvär genast träda i kraft.

2 mom. Skogsvårdsstyrelsen äger bemyndiga hos styrelsen anställd tjänsteman, som fullgjort vad som erfordras för vinnande av anställning såsom jägmästare, att där i fall, som i 1 mom. avses, är av synnerlig vikt, att förbud, som där sägs, kommer till stånd innan styrelsen hinner sammanträda, meddela sådant förbud å styrelsens vägnar. Om sålunda meddelat förbud göre tjänstemannen utan dröjsmål anmälan hos styrelsens ordförande, och ankomme därefter på styrelsen att i ärendet förordna. I den mån dylikt förbud ej inom tio dagar från den, då det delgavs, den dagen oräknad, blivit av styrelsen fastställt, vare förbudet förfallet.

7 §.

Den, som icke åtnöjes med skogsvårdsstyrelsens beslut, varigenom förbud mot avverkning meddelats eller faststälts eller sökt tillstånd till avverkning vägrats, äge att däröver hos länsstyrelsen anföra besvär. Rätt till klagan över sådant beslut vare ej till viss tid inskränkt.

8 §.

Då framställning, som i 3 § andra stycket sägs, inkommit från skogsvårdsstyrelsen, förordne länsstyrelsen en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två ojävige gode män, vilka av förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid lantmäteriförrättning valde äro, i ärendet verkställa undersökning och däröver av-giva redogörelse.

Där i fall, varom i 7 § förmäles, klaganden påkallar undersökning på marken eller länsstyrelsen eljest finner sådan undersökning vara av nöden, meddele länsstyrelsen ock förordnande, som nyss sagts. Har klagan förts över förbud mot avverkning i fall, då förbudet meddelats innan vederbörande rättsägare haft tillfälle att yttra sig i ärendet, må, ändå att klaganden påkallat undersökning på marken, förordnande om sådan undersökning dock meddelas endast om synnerliga skäl därtill äro.

Över länsstyrelsens slutliga beslut på framställning eller besvär, som ovan avses, må klagan föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

Förordnande, som av länsstyrelsen meddelats jämlikt 3 § andra stycket, skall utan hinder av klagan genast lända till efterrättelse. Upphäves förordnande, som nu sagts, vare med stöd därav meddelat avverkningsförbud förfallet.

9 §.

Kostnaden för undersökning, varom i 8 § förmäles, skall utgå av medel, som av skogsvårdsstyrelsen förvaltas. I fall, då undersökningen föranletts av besvär, må dock kostnaden genom länsstyrelsens slutliga beslut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

10 §.

Sker avverkning i strid mot meddelat förbud, straffes den, som förbudet överträtt, med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger kvar inom området för avverkningen eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke. Har efter avverkningen för-

budet förfallit eller genom utslag, som äger laga kraft, upphävts, må icke virke dömas förbrutet eller ersättning utdömas, som här är sagt.

Vad nu stadgats i avseende å avverkning i strid mot meddelat förbud skall äga motsvarande tillämpning, där i fall, som avses vare sig i bestämmelse i denna lag eller i något med sådan bestämmelse till innehållet överssammmande stadgande i äldre lag i ämnet, skriftlig anvisning av skogsvårdsstyrelsen eller eljest enligt dess förordnande lämnats för avverknings bedrivande samt sådan anvisning blivit vid avverkningen åsidosatt, dock att i ty fall frågan, huruvida avverkningen är stridande mot bestämmelserna i lag eller mot förordnande, som i 3 § andra stycket sägs, må oavsett anvisningens innehåll komma under bedömande.

Innefattar avverkning, varom ovan är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfällad skog eller mark, som vid dylik avverkning tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av det avverkade virket samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

11 §.

Rätt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare samt de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän, men rätt att utföra åtal äge endast allmänne åklagaren. Har någon av de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos allmänne åklagaren.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

12 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och

skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdige män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

13 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 10 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas lika mellan skogsvårdskassan i det landstingsområde och skogsaccisfonden i den kommun, där avverkningen ägt rum.

Försäljes i beslag taget virke innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan härom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning vidare gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

14 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

15 §.

Genom denna lag sker ej ändring i vad lagen angående vård av enskildes skogar innehåller om åtgärder till återväxtens betryggande, dock att förbud mot avverkning, som där avses, icke skall meddelas i fall, då skogsvårdsstyrelsen meddelat sådant förbud efter ty i 6 § här ovan sägs. Såvitt de i nämnda lag i övrigt meddelade bestämmelser strida mot föreskrifterna i denna lag, skola samma bestämmelser icke tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1921, då lagen den 11 juni 1920 om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo upphör att gälla, samt gäller till den 1 juli 1922.

Jämlikt äldre lag i ämnet meddelat förordnande av beskaffenhet, som ovan i 3 § andra stycket sägs, eller förbud mot avverkning skall, där förordnandet eller förbudet är gällande den 30 juni 1921, ej anses hava förfallit därmed att den äldre lagen upphört att gälla.

Vad den nya lagen innehåller beträffande påföljd av förseelse, som i 10 § sägs, skall i avseende å förseelse, begången under tiden för lagens giltighet, äga tillämpning även efter det lagen i övrigt upphört att gälla.

*Utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 4 februari 1921.*

Närvarande:

Statsministern friherre DE GEER, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL, statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST, HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, TAMM, HANSSON.

Efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet anförde chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg:

»Den lagstiftning om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo, som innefattas i lagarna i ämnet av den 28 juni 1918, den 13 juni 1919 och den 11 juni 1920, var från början närmast avsedd att utgöra ett medel till stävjande av den osunda spekulationen i egendomar med skogstillgång, men har efter hand kommit att i allt vidsträcktare mån få ersätta bristen av en fullständig lag om vård av enskildas skogar. Utöver bestämmelser, som avsågo att omedelbart träffa spekulationen i förvärv av skogsegendom eller avverkningsrätt, upptog redan 1918 års lag ett allmänt syftande stadgande om inskränkning i rätten att avverka ungskog. Vid den överarbetning av huvudsakligen formell art, som sistnämnda lag undergick år 1919, uppmärksammades även angelägenheten att förekomma avverkning, varigenom vederbörande fastighet skulle komma att lida brist på behöflig skog efter ortens förhållanden, ehuru den bestämmelse i detta ämne, som inföt i 1919 års lag, ansågs icke kunna erhålla samma vidsträckta tillämpningsområde som den oförmälda bestämmelsen rörande avverkning av ungskog, utan begränsades till fastigheter, med avseende å vilka antingen överlåtelse av äganderätt utom vissa led eller ock upplåtelse av avverkningsrätt ägt rum efter viss dag. Och slutligen gjordes, i samband med åtgärder till ökande

av denna lagstiftnings effektivitet, i 1920 års lag ett tillägg av principiell innebörd, då nämligen möjlighet bereddes för särskilt skydd av skog inom kustområde, med förbehåll visserligen för avverkningsrätt, som upplåtits före viss dag, men oavsett huruvida fastighet, vartill skogen hörde, under senare tid bytt ägare. Den nämnda lagen av den 11 juni 1920 har emellertid, på sätt fallet var även med dess föregångare, fått sin giltighetstid begränsad till allenast ett år, och då frågan om en permanent lag om vård av enskildas skogar ännu icke är i skick att kunna upptagas till slutlig legislativ behandling, har därför frågan om utfärdande av ny tillfällig lag på detta område syntts böra tagas under överbäggande. För detta ändamål hava skogsvårdsstyrelserna i de län, där lagen den 11 juni 1920 om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo är gällande, anmodats inkomma dels med uppgift angående de åtgärder, som under år 1920 inom vederbörande styrelser verksamhetsområden vidtagits i anledning av sistnämnda lag eller lagen i samma ämne den 13 juni 1919, dels ock med yttrande rörande verkningarna av sagda två lagar ävensom angående behovet av förlängning av ifrågavarande lagstiftnings giltighetstid. De sålunda infordrade yttrandena hava numera inkommit. Då emellertid dessa yttranden icke innehöllo närmare uppgifter om de åtgärder, som kunde hava vidtagits i anledning av nyssnämnda i 1920 års lag införda tillägg beträffande skog inom kustområde, har jag i detta avseende infordrat särskilda uppgifter från skogsvårdsstyrelserna i de län, där dylika åtgärder kunnat tänkas vara vidtagna; och hava jämväl dessa uppgifter inkommit.

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för ledning av avverkningar.

I de redogörelser, som skogsvårdsstyrelserna avgivit för den provisoriska skogslagstiftningens verkningar under de två första åren av dess giltighet, har pläгат framhållas, hurusom denna lagstiftning omfattats med förtroende av allmänheten och att såväl skogsägare som avverkningsrättshavare i mycket stor utsträckning begagnat sig av den hjälp med anvisning eller annan planläggning för avverkning, som erbjudits från skogsvårdsstyrelserna. De nu inkomna yttrandena visa, att enahanda förhållanden ägt rum under år 1920. Vad särskilt angår skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för ledning av avverkningar under det sista redogörelseåret intill tiden för yttrandenas avgivande må här nämnas följande.

I *Stockholms* län har skogsvårdsstyrelsen genom sina tjänstemän lämnat biträde med stämpling och dylikt beträffande närmare 300 egendomar, medan sådant biträde före år 1918 pläгат anlitas beträffande allenast 50

till 70 egendomar om året i medeltal, och har det visat sig, att de skogsägare, som en gång begagnat sig av biträde av styrelsens tjänstemän, oftast fortsatte att begära dylik hjälp;

i *Uppsala* län hava enligt skogsvårdsstyrelsens beräkningar såsom en direkt följd av den provisoriska lagstiftningen biträdesförrättningar utförts på 131 ställen, av vilka förrättningar 68, med 179 förrättningsdagar, avsett biträde för gallring i ungskog och 63, med 187 förrättningsdagar, anvisning i form av utstämpling eller utmärkning av fröträd i annan skog än ungskog;

i *Södermanlands* län hava 65 dagar av länsjägmästaren för anvisning efter begäran eller för kontrollbesök använts på lika många ställen samt av länsskogvaktare eller tillfälligt anställda skogvaktare omkring 710 dagar på omkring 315 olika ställen, varförutom ett stort antal dagar av länsskogvaktarna använts för kontrollbesiktningar av planerade eller pågående avverkningar;

i *Östergötlands* län hava länsskogvaktarna för avverknings planläggande och stämpling anlåtats 1,243 dagar och beräknades de hava intill årets slut anlåtats omkring 1,600 dagar mot 1,450 dagar under år 1919 och 615 dagar under år 1918 samt i medeltal omkring 300 dagar om året under treårsperioden 1915—1917;

i *Jönköpings* län hava inkommit 858 ansökningar om biträde för utsyning enligt föreskrifterna i den provisoriska skogslagen, varjämte 26 sådana ansökningar, som inkommit under senare hälften av december 1919, varit föremål för behandling; 593 begärda utsyningar hava utförts och återstående antalet beräknades kunna medhinnas före årets slut;

i *Kronobergs* län hava av skogsvårdsstyrelsens tjänstemän handlagts 568 stämplingsförrättningar, varav det stora flertalet gällt stämpling av skog eller kringstämpling av skogsparker, som avsetts till försäljning och beträffande vilka vederbörande markägare eller skogsspekulant velat förvissa sig om styrelsens uppfattning i fråga om den provisoriska lagens tillämpning;

i *Kalmar läns norra landstingsområde* pläga enligt därvarande skogsvårdsstyrelsens uppgift nästan alla, som hava för avsikt att avverka skog, numera av övertygelse vända sig till skogsvårdsstyrelsen med begäran om biträde, medan dylik hänvändelse vid tiden för ikraftträdandet av 1918 års lag kanske betraktades som ett tvång;

i *Kalmar läns södra landstingsområde* har i minst ett par hundratal fall avverkning reglerats genom sammanträffande med ägare och avverkare;

i *Blekinge* län har ingen större avverkning utförts utan efter skogsvårdsstyrelsens anvisning för dess rätta utförande; ansökan om erhållande av dylik anvisning, som i de flesta fall lämnades i form av utstämpling av de träd, som borde avverkas, har inkommit från 209 hemmansägare och lämnats beträffande 198 hemman med ett beräknat avverkningsområde av 3,898,7 har;

i *Kristianstads* län hava i 56 fall vederbörande innan avverkning påbörjats lämnat skriftlig förbindelse att följa skogsvårdsstyrelsens föreskrifter; där skogsvårdsstyrelsen ansett kalhuggning med kultur vara den rationellaste avverkningsmetoden, har skogsodlingsförbindelse infordrats samtidigt med utstämpling efter förbud eller då eljest tillåtelse till kalavverkning lämnats, och hava i denna ordning 19 skogsodlingsförbindelser inkommit; härförutom hava länsskogvaktarna vid sina resor lämnat upplysningar och råd, huru avverkning må utföras;

för *Malmöhus* län lämnas enahanda uppgifter som för Kristianstads, dock att inom Malmöhus län förbindelse att vid avverkning följa skogsvårdsstyrelsens föreskrifter lämnats i 8 fall och skogsodlingsförbindelse i 5 fall;

i *Hallands* län hava råd och anvisningar för avverknings utförande i enlighet med skogsvårdande principer lämnats i 155 fall och begäres i regel skogsvårdsstyrelsens biträde vid planläggning av avverkning;

i *Göteborgs* och *Bohus* län hava av länsjägmästaren och länsskogvaktarna förutom kontroll- och besiktningaresor företagits 136 förrättningar med anledning av 2, 3 och 4 §§ i 1920 års lag eller motsvarande paragrafer i 1919 års lag och hava till dessa förrättningar åtgått sammanlagt 158 dagar, därav 8 dagar för förrättningar för tillämpning av 3 § andra stycket i 1920 års lag eller de särskilda bestämmelserna i avseende å skog i kustområde;

i *Skaraborgs* län uppgivas kännedomen om lagen och förståelsen för dess syften nu vara så allmänt spridda, att avverkarna i det stora flertalet fall frivilligt vänt sig till skogsvårdsstyrelsen för erhållande av råd och upplysningar före avverkningarnas igångsättande, och har i följd härav styrelsens ingripande under år 1920 varit mindre av behovet;

i *Värmlands* län skall den provisoriska skogslagstiftningen likaledes mötas av allt större och större förståelse;

i *Örebro* län har skogsvårdsstyrelsen från skogsägare eller avverkarer mottagit 109 ansökningar mera än under motsvarande tid år 1919 beträffande tillämpningen av den provisoriska skogslagstiftningen och hava

behandlats 427 sådana ansökningar, avseende anvisnings lämnande jämlikt sagda lagstiftning i fråga om avverkning å lika många egendomar; dessa ansökningar hava så gott som alla inkommit före resp. avverknings påbörjande och utan anfordran från skogsvårdsstyrelsens personal, och hava de begärda ansökningarna i något enstaka fall ansetts kunna lämnas genom råd och upplysningar men i regel meddelats genom utstämpling;

i *Västmanlands* län beräknas skogsvårdsstyrelsens hjälp med stämpling eller anvisning hava mer eller mindre frivilligt påkallats av vederbörande i 76 fall, berörande 1,490 har, oavsett sådana fall, då anvisning eller stämpling beträffande salu- eller husbehovsvirke gjorts på begäran av skogsägare, som även utan lagens tillkomst skulle hava begärt biträde av styrelsen;

i *Kopparbergs* län har skogsvårdsstyrelsen på frivillig ansökan låtit intill den 1 november å 2,072 rekvirenter på en sammanlagd areal av 32,867 har stämpla 3,717,414 träd om 5" eller däröver vid brösthöjd, varförutom en ofantlig mängd mindre träd utbläckats för gallring; antalet inkomna ansökningar om biträde med planläggning av avverkning hava uppgått till 2,785, vilka beräknats samtliga kunna behandlas före årsskiftet; till jämförelse nämnes att styrelsen låtit på frivillig ansökan planlägga 574 avverkningar år 1917, 1,041 år 1918 och 1,696 år 1919; styrelsen har tack vare de provisoriska skogslagarna lyckats uppdryva sin verksamhet med tillhandahållande av sakkunnigt biträde vid stämpling och planläggning av avverkningar i sådan grad, att styrelsens biträde numera i regel påkallas av de skogsägare, som ej hava tillgång till egen fackutbildad personal;

i *Gävleborgs* län hava 552 skogsägare sökt biträde med utstämpling av skog och 214 begärt råd beträffande skogarnas skötsel och vård;

i *Västernorrlands* län hava skogsägare och avverkare i betydligt större utsträckning än föregående år anlitat skogsvårdsstyrelsens biträde med anledning av den provisoriska skogslagstiftningen och den alltmera vidgade kännedom om densammas anspråk på sakkunskap hos avverkaren;

i *Jämtlands* län har skogsvårdsstyrelsen i ett flertal fall haft tillfälle att med avverkningsrättshavare träffa överenskommelse angående omläggning av avverkningar, som planlagts på sådant sätt, att de utan den vidtagna ändringen skulle kommit i strid mot den provisoriska skogslagstiftningen.

Den stegring i skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, som främst genom den provisoriska skogslagstiftningen inträtt under de senare åren, har

flerestådes nödvändiggjort anställande av ytterligare personal, såsom biträdande länsjūgmästare eller läns-skogvaktare.

Avverknings-
förbud.

Skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för meddelande av råd och anvisningar för avverkning må väl anses såsom den viktigaste av deras åtgärder för tillämpning av den provisoriska lagstiftningen. Härutöver har emellertid ankommit på skogsvårdsstyrelserna att ingripa mot avverkning i strid mot samma lagstiftning. Där sådan avverkning funnits vara påbörjad eller planlagd, hava skogsvårdsstyrelserna, på sätt beträffande några län

Avverkningsförbud meddelade			
av skogsvårdsstyrelsen i	jämlikt		
	2 §	3 §	4 §
Stockholms län.....	9	1	4
Uppsala län	3	5	
Södermanlands län	10	2	—
Östergötlands län.....	9		
Jönköpings län.....	9		
Kronobergs län.....	10	1	—
Kalmar län norra delen	—	—	3
» » södra »	14		
Blekinge län.....	4	—	—
Kristianstads län.....	31		
Malmöhus län	20		
Hallands län.....	8		
Göteborgs och Bohus län	6		
Älvsborgs län	37	3	1
Skaraborgs län	2	5	
Värmlands län	4	33	
Örebro län.....	—	5	
Västmanlands län	10	—	—
Kopparbergs län	10	3	2
Gävleborgs län.....	7	20	
Västernorrlands län.....	26	6	7
Jämtlands län	7	—	—

antytts redan i det föregående, i åtskilliga fall träffat uppgörelse med vederbörande avverkare, så att avverkningen antingen helt och hållet inställts eller ock omlagts efter skogsvårdsstyrelsens anvisningar. I ett icke ringa antal fall har emellertid måst meddelas avverkningsförbud; och hänvisar jag till närmare upplysning härom till en för ändamålet upprättad tabell, som torde få i protokollet bifogas mitt yttrande, och beträffande vilken är att märka, att de angivna paragrafnumren hänföra sig till 1920 års lag, men att det stora flertalet av dess bestämmelser hämtats från 1919 års lag och där återfinnas under samma paragrafnummer.»

Efter att hava i korthet redogjort för uppgifterna i tabellen anförde föredraganden vidare:

»Avverkningsförbud har sålunda under den del av år 1920, som redogörelserna omfatta, meddelats i sammanlagt 337 fall. De motsvarande uppgifter, som på sin tid lämnades för år 1919, visa att detta år avverkningsförbud meddelats i 313 fall, varvid dock är att märka att uppgift om antalet avverkningsförbud under år 1919 saknas från en skogsvårdsstyrelse. I övrigt må beträffande uppgifterna i ovanstående tabell framhållas, att det ojämförligt största antalet förbud meddelats med stöd av 2 § i resp. provisoriska skogslag och sålunda gällt avverkning av ungskog, men att någon skarp gräns mellan de särskilda paragrafernas tillämpningsområden icke alltid kan uppdragas, i följd varav också emellanåt flera paragrafer åberopats till stöd för meddelat avverkningsförbud, samt att uppgifterna icke tydligt utmärka, i vilken utsträckning förbuden träffat innehavare av avverkningsrätt. I det sistnämnda hänseendet kan emellertid nämnas att utöver de i tabellen under 4 § redovisade 17 avverkningsförbud sådant förbud i ytterligare 18 fall uttryckligen angivits hava träffat avverkningsrättshavare.

Besvär över meddelat avverkningsförbud omnämnas i två fall och skola besvären icke i någotdera fallet hava föranlett ändring i förbudet. Överträdelse av avverkningsförbud omtalas i åtta fall.

Till någon del torde de åtminstone i vissa län jämförelsevis talrika fall, då avverkning utförts eller planlagts i strid mot den provisoriska skogslagstiftningens bestämmelser och förty avverkningsförbud måst tillgripas, få sin förklaring i bristande kunskap på det område, som i de ifrågavarande lagarna betecknas med uttrycket *grunderna för god skogsvård*. Tack vare det nitiska arbete, skogsvårdsstyrelserna ägnat åt uppgiften att handhava och övervaka tillämpningen av dessa lagar, och det

*Medelbara
verkningar av
den provi-
soriska skogs-
lagstift-
ningen.*

redan i det föregående omnämnda förtroende, varmed skogsvårdsstyrelsernas verksamhet härutinnan omfattats av allmänheten, har emellertid intresset för skogsvårdsangelägenheter spritts till allt vidare kretsar, och det kan ifrågasättas, om icke den provisoriska skogslagstiftningens största betydelse för framtiden ligger just häri. Beträffande dessa så att säga medelbara verkningar av sagda lagstiftning anför exempelvis skogsvårdsstyrelsen i Östergötlands län, att lagens verkningar framträda blott i mindre grad genom sådana åtgärder som meddelade anvisningar och avverkningsförbud, och att dess stora betydelse ligger däri, att allmänheten på ett mera påtagligt sätt blivit upplyst om skogsvårdens fordringar, samt att man ofta hörde beklaganden över att denna lag ej tillkommit långt förr. Skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län yttrar, att denna lags tillkomst nu och för framtiden måste betecknas som en epok i den enskilda skogshushållningens historia inom vårt land, samt anför till stöd för detta omdöme, att den nytta, som ligger i den i lagen stadgade vårdnadsplikten beträffande ungskogen, icke kunde överskattas och att, vad Kronobergs län anginge, flertalet skogsägare inom länet numera bragts till bättre insikt om den ekonomiska betydelsen av särskilt de yngre skogsbeståndens rätta skötsel. Skogsvårdsstyrelsen i Kalmar läns norra landstingsområde framhåller som sin bestämda åsikt, att de provisoriska skogslagarna varit till ofantligt stor nytta, i det att genom dessa lagar stora skogar räddats från skövling, främst på sådana egendomar, där man haft för avsikt att exploatera skogen, men även på egendomar, där ägaren, oftast av oförstånd, upplåtit rätt till avverkning från och med en viss dimension, samt skapandet av söndertrasade beståndsrester, bestående nästan uteslutande av skräpskog och spolerade ungsogar, genom dessa lagar omöjliggjorts. Skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län håller före, att först med de tillfälliga skogslagarnas tillkomst det varit möjligt för skogsvårdsstyrelsen att föra hushållningen med enskilda skogar in på sundare banor. Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län anser, att man med fullt fog kan påstå, att 1918—1920 års skogslagar varit till gagn för skogsbeståndet i länet, där ojämförligt största delen skog vore att hänföra till växtlig ungskog, då dessa lagar genom att förbjuda kalavverkning eller därmed jämförlig hård dimensionshuggning eller annan skadlig gallring befordrade beståndsvårdande huggningar såsom berednings-, rensnings- och rationell gallringshuggning, åt vilka skogsägarna i regel skänkte sitt erkännande, när de sett det ekonomiska utbytet samt funnit, att det kvarvarande beståndet trivdes och tillväxte väl. Ungefär samma yttrande avgives för Malmöhus läns del av skogsvårdsstyrelsen där-

städes. Skogsvårdsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län anför, att genom de provisoriska skogslagarna stora områden, kanske huvudparten, av länets tillväxande ungskogar räddats undan en för tidig avverkning, som skulle givit en inkomst för stunden men i stort sett skulle varit en olycka för länet, samt att numera allt oftare från skogsägarehåll den åsikt gjordes gällande, att de provisoriska skogslagarna icke kunde anses såsom något orätt ingripande i den privata äganderätten, utan tvärtom varit nödvändiga för att bereda skogen skydd mot oändamålsenlig och för tidig avverkning. I Skaraborgs län sägas de gynnsamma verkningarna av den provisoriska skogslagstiftningen framträda tydligare ju längre den varit gällande. Från Kopparbergs län meddelas, att denna lagstiftning varit av ofantlig betydelse till förhindrande av skogsskövling inom länet och utgjort ett synnerligen verksamt medel att bibringa den skogsägande allmänheten större insikt om fördelen av en bättre skogsvård och ett rationellare sätt för avverkningarnas utförande. Skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län anför, att den provisoriska skogslagstiftningen visat sig utgöra ett verksamt medel både att förhindra skövling av växtlig skog och att bibringa allmänheten en bättre insikt om betydelsen av ungskogens bevarande. Från flera håll vitsordas därjämte, att denna lagstiftning verkat hämmande på den spekulation i egendomar, vars tidigare blomstring säges hava till väsentlig del berott på den obegränsade rättigheten och möjligheten att skövla skogen.

För att icke de resultat, som hittills ernåtts av den provisoriska skogslagstiftningen, skola äventyras, yrka också skogsvårdsstyrelserna allmänt, att denna lagstiftning skall erhålla förlängd giltighet antingen för ytterligare ett år eller intill den tid, då en skogslag av permanent karaktär kan träda i tillämpning. Endast från skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län föreligger icke någon uttrycklig hemställan i detta avseende; att emellertid även denna skogsvårdsstyrelse vitsordat, att ifrågavarande lagstiftning haft gynnsamma verkningar, framgår av förut lämnad redogörelse för styrelsens yttrande.

Yrkanden på förlängd giltighet för den provisoriska skogslagstiftningen.

De från vissa skogsvårdsstyrelser särskilt infortrade uppgifterna om atgärder jämlikt i andra stycket av 3 § i 1920 års provisoriska skogslag upptaget stadgande i avseende å skog inom kustområde visa att, på sätt varit att vänta, detta stadgande haft sin största betydelse för Stockholms län. Redan den 17 juni 1920 eller endast sex dagar efter det sistnämnda

Särskilda åtgärder till skydd för skogar inom kustområden.

lag utkommit från trycket utfärdade skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län en interimskungörelse om de områden, för vilka berörda stadgande skulle gälla. Undersökning av dessa områden har därefter enligt länsstyrelsens förordnande ägt rum, men ärendet har, såvitt hittills inkomna uppgifter giva vid handen, ännu icke slutbehandlats av länsstyrelsen, såsom följd varav skogsvårdsstyrelsens interimskungörelse fortfarande gäller. I Göteborgs och Bohus län hade till skogsvårdsstyrelsens kännedom kommit åtta fall, då sådan avverkning, som omförmäles i det förevarande lagrummet, varit i fråga; sedan vederbörande avverkare erhållit kännedom om 1920 års provisoriska skogslags bestämmelser i ämnet samt förbundet sig att omlägga avverkningarna efter anvisningar, som meddelats av skogsvårdsstyrelsen, hade styrelsen icke i något fall ansett sig böra meddela eller påkalla förordnande i enlighet med sagda bestämmelser. I Kalmar läns norra landstingsområde hade förekommit ett fall, då vederbörande markägare genom stämpling med eget folk tydligen planerade en avverkning, som med hänsyn till de delvis exponerade lägena icke ansågs fullt överensstämma med grunderna för god skogsvård; i detta fall hade likaledes skett rättelse efter ett påpekande från styrelsens sida, varför styrelsen icke funnit ytterligare ingripande nödigt. Från övriga i denna del hörda skogsvårdsstyrelser har meddelats, att avverkning i strid mot andra stycket i 3 § av 1920 års lag icke förekommit eller att anledning att vidtaga åtgärd enligt detta lagrum icke förelegat, vartill i några fall fogats sådana upplysningar, som att skogen i kustområdena vore ungskog och därför för närvarande tillräckligt skyddades av 2 § i 1920 års lag eller att skogen i kustområdena hörde till egendomar med välordnad skogsskötsel. Flera skogsvårdsstyrelser hava emellertid uttryckligen betonat angelägenheten av ifrågavarande bestämmelsers bibehållande.

Framställningar om ändringar i den provisoriska skogslagen.

Liksom under föregående år hava i samband med framställningarna om förlängning av den provisoriska skogslagstiftningens giltighetstid framkommit yrkanden om vissa ändringar i eller tillägg till den gällande lagen. Förslagen härutinnan äro dock nu mindre talrika än tillföre; flera skogsvårdsstyrelser hava även uttalat sig för ett bibehållande av 1920 års lag i oförändrat skick.

Bland ändringsförslagen må först nämnas en framställning av skogsvårdsstyrelsen i Kalmar läns södra landstingsområde angående rätt för skogsvårdsstyrelse att meddela *förhandsförbud mot avverkning i ungskog*, där det kan misstänkas att hänsynslös exploatering är påtänkt. Som

motiv härför har anförts, att i en del fall avverkning i ungskog skett i all tysthet, så att skogsvårdsstyrelsen ej fått reda därpå förrän efter några dagar. Den, som gjort sådan avverkning, bleve straffri inför lagen, enär det ej kunde bevisas, att han gjort avverkningen i fullt uppsåt att skövla, utan tvärtom själv påstode, att avverkningen skett i god tro och efter skogslagens föreskrifter. Att hålla fullt effektiv kontroll på alla småavverkningar i alla delar av ett skogsområde vore ogörligt med den organisation, som för närvarande funnes, i synnerhet som de flesta socknar icke vore villiga att tillsätta skogsvårdskommittéer.

En härmed likartad fråga har berörts av skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län. Under erinran om ett av styrelsen tidigare avgivet yttrande, enligt vilket på vissa håll det förfarande praktiserats att plötsligt och med stor arbetsstyrka forcera fram en otillåten avverkning, som i övrigt bedreves i all tysthet och med uppenbar avsikt att kringgå lagens bestämmelser, anför nu denna skogsvårdsstyrelse, att avverkning av ungskog i upprepade fall företagits på oförmälda sätt innan skogsvårdsstyrelsen haft anledning misstänka att avverkning påbörjats. I sådana fall vore avverkaren i regel ej att räkna till dem, som kunde sägas vara i ovisshet om lagens föreskrifter. För skogsvårdsstyrelsen vore emellertid omöjligt att så utöka sin bevakningspersonal, att icke dylika lagöverträdelser fortfarande kunde äga rum; och ifrågasätter därför skogsvårdsstyrelsen, om icke tiden nu kunde anses mogen för införande av *straffpåföljd för uppenbara överträdelser* särskilt av bestämmelserna i 2 § av lagen.

I det yttrande angående den provisoriska skogslagstiftningens tillämpning under år 1919, som på sin tid lämnades av sistnämnda skogsvårdsstyrelse, hade bland annat påyrkats ändring i det i 5 § av 1919 års lag införda — och därifrån under samma paragraf i 1920 års lag upptagna — stadgande om undantag för avverkning å sådant område i hagmark, som erfordras till *betesmark*. Enligt skogsvårdsstyrelsens förmenande vore berörda stadgande icke lämpligt avfattat, i det att betesbehov alltför ofta anfördes såsom svepskäl för avverkning av ungskog; och föreslog därför styrelsen i sitt anförda yttrande att det ifrågavarande stadgandet skulle i hithörande del erhålla följande ändrade lydelse:

Vad här ovan stadgats — — — till inägor, eller å sådant område, som medelst röjning och andra för ändamålet erforderliga åtgärder omlägges till betesmark för varaktigt betesbruk, förutsatt att marken är för ändamålet lämplig och den omfattning, vari markens omvandling för sådan ändrad användning avses, icke är större än som av ändamålet skäligen påkallas, ej heller för marks uppodling till — — — — — ändamål.

I sitt nu föreliggande yttrande har denna skogsvårdsstyrelse anfört, att även erfarenheten från år 1920 givit vid handen, att den avfattning ifrågavarande stadgande nu hade, ofta toges såsom svepskäl för avverkning av ungskog, och har styrelsen förty upprepat sin framställning om stadgandets omformulering.

Skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län har ytterligare hemställt, att då den i 1920 års lag införda föreskriften att straff kunde följa även vid åsidosättande av sådan anvisning, som lämnats för avverknings bedrivande, syntes gälla endast sådana anvisningar, som lämnats under tiden för 1920 års lags giltighet, bestämmelse måtte meddelas om enahanda *straff för överträdelse av anvisning, meddelad under tidigare lagars i ämnet giltighetstid.*

Bestämmelsen i 10 § av 1920 års lag om *beslag av olagligen avverkat virke* har föranlett skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län att framställa ett ändringsförslag, åsyftande utsträckning av rätten till beslag för det fall att det olagligen avverkade icke kan avskiljas. Styrelsen anför, hurusom enligt sagda paragraf vid överträdelse av avverkningsförbud eller anvisning för avverkning det avverkade virket skulle beslagtagas. Där utstämpling skett, vilket torde vara den vanligaste formen för anvisning, medgäves avverkning av de stämplade träden. Företoges då avverkning även av ostämplade träd och överskredes därigenom gränsen för en god skogsvårds grunder, torde det möta oöverstigliga svårigheter att med beslag belägga allenast de träd, genom vilkas avverkning denna gräns bleve överskriden. Sedan skogen blivit fälld och virket upphuggits i olika sortiment, timmer, trämasseved, brännved och dylikt, torde det vara omöjligt att avskilja den virkesmängd, som härrörde från olagligen avverkade träd, ifrån den, som utfallit efter träd, för vilka avverkningstillstånd lämnats. Av rent praktiska skäl syntes det därför skogsvårdsstyrelsen nödvändigt att giva första punkten i förevarande paragraf ett sådant förtydligande, att det *inom avverkningsområdet avverkade virket*, där det låge kvar inom detta område eller, om det vore bortfört, fortfarande vore i avverkarens besittning, skulle tagas i beslag och dömas förbrutet.

Skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län har påkallat ett förtydligande av 1920 års lag i den riktning, att *skogsvårdsstyrelse skulle äga rätt uppdraga åt länsjägmästare att i brådskande fall meddela tillfälligt avverkningsförbud.* Styrelsen framhåller, att förordningen om skogsvårdsstyrelser visserligen angäve, att för besluts fattande inom skogsvårdsstyrelse fordrades, att styrelsen skulle vara fulltalig, men att detta icke syntes utgöra

något hinder för skogsvårdsstyrelse att fatta ett sådant beslut, att, när det med lagen åsyftade ändamålet sådant påkallade, ett tillfälligt avverkningsförbud finge i skogsvårdsstyrelsens namn utfärdas av den, vilken styrelsen därtill förordnat. Då avsikten med lagen vore att förekomma skövling och det för skogsvårdsstyrelserna, vilkas ledamöter vore bosatta på skilda håll, i regel torde vara omöjligt att hastigt sammanträda, skulle utan en dylik rätt för styrelserna deras beslut i regel komma för sent. När dessutom enligt 10 § i 1920 års lag ett åsidosättande av en anvisning, lämnad av skogsvårdsstyrelsen eller *enligt dess förordnande*, vore belagt med straffpåföljd samt ett avverkningsförbud och en anvisning, vilken senare måste innebära att avverkning på visst sätt vore tillåten men på annat förbjuden, praktiskt taget vore detsamma, hade skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län ansett sig oförhindrad att meddela förordnande för länsjägmästaren att i styrelsens namn utfärda tillfälligt avverkningsförbud, dock med förbehåll, att styrelsens ledamöter omedelbart underrättades därom. I det enda ärende, där skogsvårdsstyrelsen behövt hänvända sig till allmänne åklagaren, hade emellertid denne haft en annan uppfattning, och justitiekanslersämbetet, till vilket styrelsen vädjat i detta ärende, hade dessutom förklarat, att allmänne åklagarens förfarande i ärendet icke varit oriktigt.

Meningsskiljaktighet mellan skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län och den åsyftade allmänne åklagaren hade förekommit jämväl i ett annat avseende, nämligen i frågan *huru avverkningsförbud och anvisning skulle delgivas* för att hava laga giltighet. Styrelsen hade i denna fråga icke funnit någon bestämmelse i lagen, men det förefölle, som skulle man härmed åsyftat att möjliggöra för skogsvårdsstyrelserna att göra meddelandet på det mest praktiska sätt och få det effektivt skyndsammast möjligt. Justitiekanslersämbetets nyss omförmälda förklarande att allmänne åklagaren icke förfarit felaktigt gällde emellertid även denna fråga. Skogsvårdsstyrelsen förmenade därför att ett förtydligande av lagen härutinnan erfordrades.

Under hänvisning till nyss omnämnda förhållanden har skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län ifrågasatt ytterligare en jämkning i gällande provisoriska skogslag, i det att styrelsen funnit sig äga anledning att draga i tvivelsmål, huruvida bestämmelsen i sagda lag att allmänne åklagaren ensam ägde *rätt att utföra åtal* lämpligen borde bibehållas. Då skogsvårdsstyrelserna hade att övervaka denna lags efterlevnad, syntes det ligga nära till hands, att de även inför domstolarna finge framlägga sina synpunkter, varigenom, även om de icke alltid skulle komma att av dom-

stolarna godkännas, likväl klarhet skulle kunna erhållas i sådana avseenden, där lagen icke vore fullt tydlig. Häremot hade framhållits, att skogsvårdsstyrelsernas personal icke skulle användas för sådana uppgifter utan hava sin verksamhet förlagd till det rent skogliga. Detta vore visserligen sant, men annat torde icke heller behöva förekomma. Skogsvårdsstyrelserna hade nämligen redan nu ofta rättegångar, men torde i regel härför anlita personer med juridisk utbildning. Dessa besatte därför ganska mycken kännedom om lagstiftningen i skogsfrågor. Då man icke kunde förutsätta en sådan sakkunskap hos allmänne åklagaren och det därför syntes mindre lämpligt att en skogsvårdsstyrelses uppfattning om tolkningen av en lag av detta slag skulle vara helt och hållet beroende av, huruvida allmänne åklagaren delade den eller icke, syntes den ändring i lagen behövas, att skogsvårdsstyrelsen ensam ägde förordna om anställande av åtal vid överträdelse av ifrågavarande lag.

Även skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län har påyrkat en ändring beträffande åtalsrätten. Denna skogsvårdsstyrelse anför, att den på grund av erfarenhet, som gjorts under år 1920, funnit, att det, då åtal måste verkställas, icke kunde undvikas att alla utredningar och allt anskaffande av bevismaterial måste verkställas genom skogsvårdsstyrelsens försorg. Att under dylika förhållanden själva åtalet sedan skulle utföras av allmänne åklagaren syntes vara mindre ändamålsenligt. Då därtill komme att landsfiskalerna redan förut vore överhopade med arbete samt att de icke ägde den sakkunskap, som i de flesta fall vore nödvändig för ett rätt bedömande av motpartens fackliga invändningar, hemställde styrelsen om sådan ändring i 11 § av 1920 års lag, att rättigheten att utföra åtal skulle tillkomma icke blott allmänne åklagaren utan även skogsvårdsstyrelsen.

Departementschefen.

Såsom jag redan i inledningen framhöll, avsåg den provisoriska skogslagstiftningen vid sin tillkomst i främsta rummet att motverka spekulationen i egendomar med skogstillgång. De omkastningar i de ekonomiska förhållandena, som inträffat efter den första provisoriska lagens utfärdande i juni 1918, och särskilt de nuvarande tryckta och osäkra konjunkturerna kunna väl synas ägnade att göra det tvivelaktigt, om en lagstiftning sådan som den ifrågavarande fortfarande är för det ursprungliga ändamålet oundgängligen nödvändig. Skogsvårdsstyrelsernas sällsynt enstämmiga vittnesbörd om denna lagstiftnings gynnsamma verkningar i rent skogligt avseende och om behovet av dess förlängning, framför allt med hänsyn till behovet av skydd för ungskogsbestånden, innefatta emellertid enligt min

mening avgörande bevis för att den provisoriska skogslagstiftningen, då tiden för dess ersättande med en permanent lagstiftning på området ej ännu är inne, icke för närvarande kan utan våda för vår skogshushållning få upphöra att gälla.

Vad angår de särskilda framställningarna om ändring i 1920 års lag i ämnet och därvid först förslaget om *omedelbar straffpåföljd för avverkning, som innefattar uppenbar överträdelse av lagen*, vill jag erinra därom, att de provisoriska skogslagarna till sin uppställning nära ansluta sig till lagen den 24 juli 1903 angående vård av enskildes skogar. Likasom denna lag belägga de provisoriska skogslagarna icke med straff en avverkning, som sker i strid mot bestämmelserna i resp. lag, utan inträder straffpåföljd först vid en avverkning, varigenom meddelat avverkningsförbud överträdes. Helt visst har allmänhetens uppskattning av den provisoriska lagstiftningen i väsentlig mån berott av nu anmärkta förhållande; omlades denna lagstiftning så, att straffpåföljd kunde inträda vid avverkning av ungskog annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring eller vid annan avverkning av skog, där den strede mot grunderna för god skogsvård, bleve följden utan tvivel den, att de flesta skogsägare skulle finna sig nödsakade att före avverknings verkställande skaffa sig noggranna anvisningar om sättet för avverkningen och att sålunda ett slags utsynings-tvång komme att uppstå. Visserligen läser tvekan icke kunna råda därom att straffpåföljd är på sin plats i fall, då en avverkning skett under sådana omständigheter att en uppenbar avsikt att trotsa eller kringgå gällande lag kan påvisas, men att för att kunna straffa dylika säkerligen jämförelsevis mycket fåtaliga avverkningar — vilka till sin natur ju icke helt sammanfalla med de i den förevarande framställningen åsyftade avverkningar, som innefatta uppenbar överträdelse av lagen — bryta med den nuvarande lagstiftningens system torde icke vara lämpligt. Lika litet som, enligt vad protokollet över justitiedepartementsärenden för den 20 februari 1920 utvisar, dåvarande chefen för justitiedepartementet fann sig kunna tillstyrka en ifrågasatt lagändring av innebörd att straff skulle följa redan vid avverkning i strid mot den provisoriska lagen, anser jag mig kunna förorda den mindre vittgående ändring på detta område, som nu påyrkats.

Det nu anförda gäller i viss mån även om förslaget angående rätt för skogsvårdsstyrelse att meddela *förhandsförbud mot avverkning i ungskog*, där det kan misstänkas, att hänsynslös exploatering är påtänkt. Dylika förhandsförbud stå, vad man eljest må tänka om lämpligheten av ett in-

gripande på blotta misstankar, icke i överensstämmelse med grunderna i vare sig den provisoriska skogslagstiftningen eller hittillsvarande skogslagstiftning överhuvud. Först om misstankarna grundas på företagen utstämpling eller därmed jämförlig åtgärd för avverkning, kan ett ingripande anses berättigat, men för sådant fall äger skogsvårdsstyrelse redan enligt 1920 års lag meddela förbud mot avverkning. Det behov av ett snabbare ingripande, som torde vara grunden för den nu förevarande framställningen, lär för övrigt bliva i väsentlig mån tillgodosett, om — såsom av en skogsvårdsstyrelse påyrkats och icke synes mig omöjligt att medgiva — vissa skogsvårdsstyrelsernas tjänstemän tillerkännes rätt att meddela interimförbud mot avverkning.

Yrkandet om ändring i det i 5 § av den provisoriska skogslagen upptagna stadgandet rörande sådant område i hagmark, som erfordras till *betesmark*, innefattar, såsom redan nämnts, ett uppreparande av en tidigare hemställan. Då frågan härom den 20 februari 1920 anmäldes i statsrådet, yttrade dåvarande chefen för justitiedepartementet, att den sålunda föreslagna ändringen icke syntes vara av trängande behov påkallad, samt att för övrigt kunde sättas i fråga, om den föreslagna lydelsen skulle i angivet avseende vara att föredraga framför den förutvarande, vilken ej heller den medgäve annan än erforderlig avverkning och i olikhet med förslaget inskränkte rätten till avverkning att gälla område i hagmark. Till detta uttalande vill jag ansluta mig.

Uppgiften att föreskrift saknas om *sättet för delgivning av avverkningsförbud och av anvisning för avverkning* må vara riktig, men förhållandet torde dock icke nödvändiggöra någon lagstiftningsåtgärd. För delgivning av avverkningsförbud torde det vara rimligt att, i saknad av särskild bestämelse i ämnet, anlita stämningsmän, till vilkas befattning ju hör icke blott att delgiva stämningar och domstolars beslut utan även att eljest verkställa delgivning av handlingar, och förmodligen möter ej hinder att de hos skogsvårdsstyrelserna anställda länsskogvaktarna förordnas till stämningsmän, vilket synes ägnat att i åtskilliga fall leda till minskad omgång och kostnad för delgivningen. Beträffande delgivningen av anvisningar för avverkningsverkställande är förhållandet ett annat; här skulle, i betraktande av den ordning, vari dylika anvisningar pläga tillkomma, vara allt annat än naturligt att de meddelades i den form, som gäller för delgivning av stämning. Vad som härutinnan är av vikt är icke heller sättet för delgivningen utan erhållandet av ett bevis att anvisning av visst innehåll lämnats, men ehuru det synes vara att anbefalla att vid meddelande av

dylik anvisning ett erkännande av anvisningens mottagande begäres, lärer det icke vara lämpligt eller ens möjligt att föreskriva att endast visst slags bevis om sådan delgivning skall godtagas.

Enligt lagen angående vård av enskildes skogar äga de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän lika *behörighet* som kronobetjante att åtala överträdelser av avverkningsförbud, meddelat jämlikt samma lag. De särskilda lagarna den 13 juni 1908 angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län och den 20 juni 1913 angående vård av enskildes skogar på Öland tillerkänna såväl skogsvårdsstyrelsen som de till dess biträde anställda tjänstemän lika *behörighet* som kronobetjäningen att åtala förseelse mot resp. lagar. Enligt andra författningar, exempelvis lagen den 24 juli 1903 angående skyddsskogar och lagen den 5 juni 1909 angående husbehovsskogar inom vissa områden äga tjänstemän och betjante vid skogsstaten samma åtalsrätt som kronobetjante. Däremot har i förordningarna den 18 juni 1915 om förekommande av överdriven avverkning å ungskog inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, och angående utsyning å viss skog inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker med flera områden åtalsrätten förbehållits allmänne åklagaren. I överensstämmelse med förstnämnda lag hade i det förslag till provisorisk skogslag, som genom Kungl. Maj:ts proposition nr 441 förelades 1918 års lagtima riksdag, föreslagits att de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän skulle äga lika *behörighet* som kronobetjante att åtala överträdelser av meddelat avverkningsförbud. Vid propositionens behandling i det sammansatta lag- och jordbruksutskottet erinrade detta, hurusom liknande bestämmelser om åtalsrätt upptagits i de för 1915 års riksdag framlagda förslagen till nyss omförmälda två förordningar av den 18 juni 1915, men att på förslag av jordbruksutskottet vid den sistnämnda riksdagen åtalsrätten begränsats till allmänne åklagaren. Såsom skäl härför hade jordbruksutskottet anfört, att då den skogsägande befolkningen i de ifrågavarande landsändarna med avseende å dispositionsrätten över skogen ställts i visst beroende av skogspersonalen, det vore av stor vikt, att ett gott förhållande rådde dem emellan, och att följaktligen bestämmelser, som vore ägnade att rubba det samma, borde undvikas, samt att fördenskull och då härtill komme, att bestyret med utförande av åtal inkräktade på skogspersonalens tid, vilken borde ägnas åt skogarnas skötsel, åtalsrätt euligt utskottets mening borde tillkomma allenast allmänne åklagaren. Sammansatta lag- och jordbruksutskottet ansåg att vad sålunda anförts ägde motsvarande giltighet i det

förevarande fallet. Utskottet hemställde därför att förslaget i nu berörda del skulle ändras till överensstämmelse med nämnda 1915 års författningar, och blev utskottets hemställan bifallen av riksdagen. I betraktande av vad sålunda förekommit anser jag mig icke kunna förorda, att en ändring i fråga om åtalsrätten vidtages i den provisoriska skogslagen. Skulle det befinnas att det nu av två skogsvårdsstyrelser framburna önskemålet om åtalsrätt för skogsvårdsstyrelse omfattas av en allmännare mening, lär det kunna upptagas till förnyad prövning vid den slutliga behandlingen av skogslagstiftningskommitténs förslag, vilket tillerkänner såväl allmänne åklagaren som skogsvårdsstyrelsen och de till dess biträde anställda tjänstemän åtalsrätt.

Skogsvårdsstyrelsens i Uppsala län anmärkning om svarigheten att verkställa *beslag av olovligen avverkat virke* i fall, då detta virke icke kan avskiljas från virke efter träd, vilkas avverkning varit medgiven, träffar ett förhållande, som icke är för den provisoriska skogslagstiftningens tillämpningsområde egenartat. Enligt 4 § i 1903 års lag angående vård av enskildes skogar kan ett avverkningsförbud antingen gälla ett helt skogsbestånd eller på visst sätt inskränkas såsom genom tillåtelse att avverka träd av vissa mått eller att avverka till husbehov; enligt 1908 års lag angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län och 1913 års lag angående vård av enskildes skogar på Öland erfordras särskilt tillstånd av skogsvårdsstyrelsen till avverkning utom för vissa fall såsom då avverkning sker för gårdens behov, och enligt ovan anförda förordningar av år 1915 erfordras för avverkning annat än för husbehov av undermåliga träd inom de delar av Västerbottens och Norrbottens län, som ej höra till lappmarken, särskilt tillstånd och för avverkning av viss skog inom nyssnämnda två läns lappmarker med flera områden utsyning och stämpling. Liknande stadganden finnas i 1903 års lag angående skyddsskogar och 1909 års lag angående husbehovsskogar inom vissa områden. Givetvis kan tänkas att virke, som avverkats i strid mot någon av nu nämnda författningar och förty enligt bestämmelser i vederbörande författning är underkastat beslag, sammanblandats med virke, vars avverkning varit medgiven, men för dylikt fall finnes icke någon föreskrift, att jämväl det sistnämnda virket skall vara underkastat beslag. Då det olovligen avverkade virket till sin beskaffenhet är så ensartat med det lovligen avverkade, att den ena virkesposten icke kan skiljas från den andra, torde för övrigt beslagsrätten få anses omfatta den kvantitet virke, som beräknas hava fallit efter de olovligen avverkade träden. Möjligheten av en beräkning sådan som den

nu ifrågasatta ligger uppenbarligen till grund för den i alla nu anförda författningar förekommande bestämmelse, att virke, som undgår beslag, skall ersättas med belopp, motsvarande samma virkes värde. En föreskrift, sådan som den i förevarande hänseende föreslagna, kan tänkas få betydelse endast för det fall, att det olovligen avverkade virkets massa eller värde icke låter sig beräkna, men att för dylik händelse meddela en föreskrift, som avviker från grunderna inom skogslagstiftningen i allmänhet, kan jag icke finna tillrädligt. Härtill må läggas att, om det virke inom avverkningsområdet, som skulle vara underkastat beslag på grund av sammanblandning med olovligen avverkat virke, tilläventyrs avverkats för husbehov, följderna av dess beslagtagande rimligtvis bleve den, att resp. skogsbestånd måste anlitas för uttagande av nytt virke för samma husbehov, vadan utsträckningen av beslagsrätten sålunda kunde komma att leda till skogsskövling.

I anledning av framställningen om rätt för skogsvårdsstyrelse att uppdraga åt länsjägmästare att i brådskande fall meddela tillfälligt avverkningsförbud må erinras därom att redan tidigare åtgärd vidtagits för tillgodo-seende av behovet av ett snabbare ingripande i brådskande fall, i det nämligen den ursprungliga provisoriska skogslagen vid överarbetningen år 1919 tillökades med en bestämmelse — upptagen i 6 § — om rätt för skogsvårdsstyrelse att utan vederbörandes hörande meddela interimistiskt avverkningsförbud. Den framhållna omständigheten att skogsvårdsstyrelse måste vara fulltalig för att kunna fatta beslut kan emellertid medföra ett försenande av avverkningsförbud, särskilt betänkligt för sådana fall, då skyndsamhet är mest erforderlig, eller då fråga är om uppenbart illojal avverkning. Med hänsyn härtill förefaller det, som kunde skogsvårdsstyrelserna tillerkännas rätt att bemyndiga de hos dem anställda forstligt bildade tjänstemän med jägmästarkompetens rätt att i brådskande fall meddela avverkningsförbud med förbehåll dock att sålunda meddelat förbud, vilket givetvis bör omedelbart anmälas hos skogsvårdsstyrelsen, icke gäller mer än viss tid, förslagsvis tio dagar, från delgivningen. Begränsas giltigheten av sådant förbud på nu föreslaget sätt, kommer någon bestämmelse om rätt att föra klagan däröver icke att erfordras.

Den i 10 § av 1920 års lag upptagna bestämmelse om påföljden för åsidosättande av anvisning för avverknings bedrivande, där i fall, som avses i denna lag, skriftlig anvisning lämnats av skogsvårdsstyrelsen eller eljest enligt dess förordnande, kan jämlikt straffrättens allmänna regler icke tillämpas beträffande sådant åsidosättande, där det ägt rum före den

1 juli 1920, då sagda lag trädde i kraft, men inskränker däremot icke påföljdens tillämpning till åsidosättande av anvisning, som meddelats efter sistnämnda dag eller med stöd av den ifrågavarande lagen. Det i den anförda paragrafen nyttjade uttrycket »fall, som i denna lag avses», kan fasthellre antagas vara valt just med hänsyn därtill att de materiella bestämmelser, som upptagits i de två tidigare provisoriska skogslagarna, återfinnas i 1920 års lag, tillökade och i viss mån förtydligade men i sak oförändrade. Ehuru jag således icke kan finna annat än att vad av skogsvårdsstyrelsen i Älvsborgs län härutinnan anförts vilar på en missuppfattning, har jag dock trott det vara lämpligt att den åsyftade bestämmelsen omformuleras, så att möjligheten av en dylik missuppfattning uteslutes.

Utöver de i enlighet med framställningar från skogsvårdsstyrelser av mig tillstyrkta ändringar i 1920 års lag har jag icke funnit anledning till annan ändring däruti än dels ett av nya giftermålsbalkens bestämmelser om makars egendomsförhållanden påkallat tillägg i 3 och 4 §§ dels en formell jämkning av en bland övergångsbestämmelserna, varjämte jag ansett till dessa böra fogas en erinran om den fortfarande giltigheten av visst slags förordnande, som meddelats enligt tidigare lag. Innehållet i sagda lag med däri av mig tillstyrkta ändringar och tillägg har upptagits i ett inom justitiedepartementet upprättat förslag till ny lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo, avsedd att likasom de föregående provisoriska skogslagarna gälla för en tid av ett år.»

Efter att hava uppläst det nämnda lagförslaget, vilket var av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar, hemställde föredraganden, att lagrådets utlåtande över förslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall.

Ur protokollet

Adil Wifvesson.

Bilaga.

Förslag

till

LAG

om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog
å fastighet i enskild ägo.

1 §.

Å fastighet i enskild ägo, belägen inom område, där lagen angående vård av enskildes skogar är tillämplig, skola vederbörande rättsägare med avseende å rätten att förfoga över skogen vara underkastade de inskränkningar, som i denna lag stadgas.

2 §.

Avverkning av ungskog må ej ske annorledes än genom för beståndets utveckling ändamålsenlig gallring, så framt ej skogsvårdsstyrelsen med hänsyn till skogens tillstånd och beskaffenhet finner skäligt medgiva, att avverkning sker under annan form.

3 §.

Å fastighet, som efter den 14 maj 1918 genom köp, byte eller gåva övergått till annan än föregående ägarens make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led, syskon eller syskons avkomling, må ej heller annan avverkning av skog än enligt 2 § är i fråga om ungskog medgiven äga rum, i fall den strider mot grunderna för god skogsvård eller fastigheten däri-genom skulle komma att lida brist på behörlig skog efter ortens förhållanden.

Är beträffande skog inom kustområde att befara, att genom ovarsam avverkning återväxten skulle äventyras, försenas eller försvagas, då må,

ändå att den fastighet, vartill skogen hör, icke efter den 14 maj 1918 övergått till ny ägare, länsstyrelsen på framställning av skogsvårdsstyrelsen förordna, att för den skog skall gälla enahanda inskränkning i avseende å rätten till avverkning, som i första stycket stadgas för det fall, varom där är fråga. Sådant förordnande må även i samband med framställning, som nyss sagts, meddelas av skogsvårdsstyrelsen att gälla till dess länsstyrelsen i ärendet beslutit.

Stadgandet i första stycket skall dock icke gälla beträffande avverkning på grund av upplåtelse, som skett före den 15 maj 1918; ej heller skall förordnande, som meddelats jämlikt andra stycket, lända till inskränkning i rätt till avverkning, som upplåtits före den 21 februari 1920.

4 §.

Vad angår avverkningsrätt skall, utöver vad av 2 och 3 §§ följer, därjämte gälla, att innehavare av avverkningsrätt, som upplåtits efter den 14 maj 1918, skall, ändå att överlåtelse av fastigheten efter den dagen icke ägt rum, vara underkastad enahanda inskränkning i rätten att avverka annan skog än ungskog, som i 3 § första stycket stadgas i avseende å fastighet, vilken efter sagda dag genom köp, byte eller gåva övergått till annan än föregående ägarens make, skyldeman i rätt upp- och nedstigande led, syskon eller syskons avkomling.

Ändring i eller tillägg till avtal om upplåtelse av avverkningsrätt skall, i vad därigenom upplåtelsen utsträcks beträffande tiden eller avverkningsområdet eller eljest kommit att omfatta andra träd än det ursprungliga avtalet gällde, anses såsom ny upplåtelse.

5 §.

Vad här ovan stadgas skall ej utgöra hinder för avverkning å område, som är att hänföra till inägor, eller å sådant område i hagmark, som erfordras till betesmark för fastigheten eller därmed sambrukad fastighet samt på grund av markens beskaffenhet är till betesmark lämplig, ej heller för marks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål.

6 §.

1 mom. Sker avverkning i strid mot ovan givna föreskrifter eller förordnande, varom i 3 § andra stycket förmäles, eller företages utstämpling eller därmed jämförlig åtgärd för avverkning, som uppenbarligen

skulle komma i strid mot samma föreskrifter eller förordnande, som nyss sagts, äger skogsvårdsstyrelsen meddela förbud att å den fastighet, varå avverkning sålunda ägt rum eller planlagts, eller så stor del därav, som skäligt prövas, utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd verkställa avverkning av skog för annat ändamål än fastighetens eller därmed sambrukad fastighets oundgängliga husbehov; dock att förbud, som föranledes av avverkning i strid mot 2 § eller av planläggning av avverkning, må gälla allenast i det förra fallet skog, som i sistnämnda paragraf avses, och i det senare skog, som enligt planen skulle avverkas. Då avverkning på grund av upplåtelse, som i 4 § sägs, föranleder förbud, må detta icke meddelas för annat område än det, som till avverkning upplåtits.

Innan sådant förbud, som i första stycket sägs, varder meddelat, skall fastighetens ägare samt, där avverkning verkställts eller planlagts av annan, jämväl denne beredas tillfälle att yttra sig i ärendet; finner skogsvårdsstyrelsen saken sådan, att den ej kan tåla dylikt uppskov, må den dock meddela förbud tillsviðare och intill dess annorlunda varder förordnat. Skogsvårdsstyrelsen äge ock inhämta utlåtande från i lanthushållning sakkunnig person såsom lantbruksingenjör, länsagronom eller jordbrukskonsulent, där sådant av förhållandena påkallas.

Förbud, som nu sagts, skall utan hinder av besvär genast träda i kraft.

2 mom. Skogsvårdsstyrelsen äger bemyndiga hos styrelsen anställd tjänsteman, som fullgjort vad som erfordras för vinnande av anställning såsom jägmästare, att där i fall, som i 1 mom. första stycket avses, är av synnerlig vikt, att förbud, som där sägs, kommer till stånd innan styrelsen hinner sammanträda, meddela sådant förbud å styrelsens vägnar. Om sålunda meddelat förbud göre tjänstemannen utan dröjsmål anmälan hos styrelsens ordförande, och ankomme därefter på styrelsen att i ärendet förordna. Har ej inom tio dagar från den, då förbudet delgavs, den dagen oräknad, beslut av styrelsen, enligt vilket förbudet fortfarande skall gälla, delgivits den, mot vilken detsamma var riktat, vare förbudet förfallet.

7 §.

Den, som icke åtnöjes med skogsvårdsstyrelsens beslut, varigenom förbud mot avverkning meddelats eller sökt tillstånd till avverkning vägrats, äge att däröver hos länsstyrelsen anföra besvär. Rätt till klagan över sådant beslut vare ej till viss tid inskränkt.

8 §.

Då framställning, som i 3 § andra stycket sägs, inkommit från skogsvårdsstyrelsen, förordne länsstyrelsen en skogsstatens tjänsteman att med biträde av två ojävige gode män, vilka av förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid lantmåteri-förrättning valde äro, i ärendet verkställa undersökning och däröver av-giva redogörelse.

Där i fall, varom i 7 § förmäles, klaganden påkallar undersökning på marken eller länsstyrelsen eljest finner sådan undersökning vara av nöden, meddele länsstyrelsen ock förordnande, som nyss sagts. Har klagan förts över förbud mot avverkning i fall, då förbudet meddelats innan vederbörande rättsägare haft tillfälle att yttra sig i ärendet, må, ändå att klaganden påkallat undersökning på marken, förordnande om sådan under-sökning dock meddelas endast om synnerliga skäl därtill äro.

Över länsstyrelsens slutliga beslut på framställning eller besvär, som ovan avses, må klagan föras i den ordning, som för ekonomimal i allmän-het är stadgad.

Förordnande, som av länsstyrelsen meddelats jämlikt 3 § andra stycket, skall utan hinder av klagan genast lända till efterrättelse. Upp-häves förordnande, som nu sagts, vare med stöd därav meddelat avverk-ningsförbud förfallet.

9 §.

Kostnaden för undersökning, varom i 8 § förmäles, skall utgå av medel, som av skogsvårdsstyrelsen förvaltas. I fall, då undersökningen föranletts av besvär, må dock kostnaden genom länsstyrelsens slutliga be-slut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

10 §.

Sker avverkning i strid mot meddelat förbud, straffes den, som för-budet överträtt, med böter från och med tjugufem till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger kvar inom området för avverkningen eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa averkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande värdet av samma virke. Har efter avverkningen för-

budet förfallit eller genom utslag, som äger laga kraft, upphävt, må icke virke dömas förbrutet eller ersättning utdömas, som här är sagt.

Vad nu stadgats i avseende å avverkning i strid mot meddelat förbud skall äga motsvarande tillämpning, där i fall, som avses vare sig i bestämmelse i denna lag eller i något med sådan bestämmelse till innehållet överensstämmande stadgande i äldre lag i ämnet, skriftlig anvisning av skogsvårdsstyrelsen eller eljest enligt dess förordnande lämnats för avverkningens bedrivande samt sådan anvisning blivit vid avverkningen åsidosatt, dock att i ty fall frågan, huruvida avverkningen är stridande mot bestämmelserna i lag eller mot förordnande, som i 3 § andra stycket sägs, må oavsett anvisningens innehåll komma under bedömande.

Innefattar avverkning, varom ovan är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna paragraf är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog eller mark, som vid dylik avverkning tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av det avverkade virket samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

11 §.

Rätt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet, tillkomme allmän åklagare samt de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän, men rätt att utföra åtal äge endast allmänne åklagaren. Har någon av de till skogsvårdsstyrelsens biträde anställda tjänstemän gjort beslag, skall han, så snart ske kan och senast inom fjorton dagar, göra anmälan därom hos allmänne åklagaren.

Varder ej inom sextio dagar, från det beslaget skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

12 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord som om auktion å utmätt lös egenom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och

skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd av fullständig, av två trovärdige män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

13 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 10 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas lika mellan skogsvårdskassan i det landstingsområde och skogsaccisfonden i den kommun, där avverkningen ägt rum.

Försäljes i beslag taget virke innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan härom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas i riksbanken på sätt särskilt är stadgat; och skall om sådana medels insättning i bankinrättning vidare gälla vad i 160 § utsökningslagen sägs.

14 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmänna strafflagen.

15 §.

Genom denna lag sker ej ändring i vad lagen angående vård av enskildes skogar innehåller om åtgärder till återväxtens betryggande, dock att förbud mot avverkning, som där avses, icke skall meddelas i fall, då skogsvårdsstyrelsen meddelat sådant förbud efter ty i 6 § här ovan sägs. Såvitt de i nämnda lag i övrigt meddelade bestämmelser strida mot föreskrifterna i denna lag, skola samma bestämmelser icke tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1921, då lagen den 11 juni 1920 om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo upphör att gälla, samt gäller till den 1 juli 1922.

Jämlikt äldre lag i ämnet meddelat förordnande av beskaffenhet, som ovan i 3 § andra stycket sägs, eller förbud mot avverkning skall, där förordnandet eller förbudet är gällande den 30 juni 1921, ej anses hava förfallit därmed att den äldre lagen upphört att gälla.

Vad den nya lagen innehåller beträffande påföljd av förseelse, som i 10 § sägs, skall i avseende å förseelse, begången under tiden för lagens giltighet, äga tillämpning även efter det lagen i övrigt upphört att gälla.

*Utdrag ur protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd fredagen den
18 februari 1921.*

Närvarande: _____

Justitierådet BERGLÖF, regeringsrådet ERNBERG, justitieråden MOLIN, APPELBERG.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över justitiedepartementens ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 4 februari 1921, hade Kungl. Maj:t förordnat, att för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättat förslag till ny lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av ledamoten å justitiedepartementets lagavdelning, assessorn Axel Afzelius.

Lagrådet avgav i anledning av förslaget följande yttrande:

6 §.

I fråga om giltigheten av avverkningsförbud, som enligt förslaget skulle få av tjänsteman hos skogsvårdsstyrelse meddelas, har stadgats den begränsning, att förbudet skall vara förfallet, därest ej inom tio dagar från den, då förbudet delgavs, beslut av styrelsen, enligt vilket förbudet fortfarande skall gälla, delgivits den, mot vilken förbudet riktats.

Berörda bestämmelse kan emellertid lätt medföra, att den, som erhållit del av honom sålunda meddelat interimistiskt avverkningsförbud, under den tid, då han har att vänta delgivning av styrelsens beslut i ärendet, håller sig undan i syfte att omintetgöra verkan av förbudet och dymedelst undandraga sig ansvar för tillämnad obehörig avverk-

ning. Till förekommande härav synes lämpligt att i stället för nämnda bestämmelse föreskriva, att där ej styrelsen inom tio dagar från delgivningen av det interimistiska förbudet fattat beslut, enligt vilket förbudet fortfarande skall gälla, detta skall vara förfallet. Enär det interimistiska förbudet delgivits den, som därmed avses, och vid sådant förhållande fullgiltig anledning för honom föreligger att under tiden närmast därefter själv hålla sig underrättad, huruvida förbudet enligt styrelsens beslut kommer att bli bestående, bör den omständigheten att styrelsens beslut, varigenom interimisförbudet förklaras fortfarande skola gälla, icke inom viss tid delgivits vederbörande, ej utgöra hinder för dess fortsatta giltighet.

Slutbestämmelsen.

Av departementschefen har såsom motiv för fortsatt förlängning av ifrågavarande provisoriska lagstiftning huvudsakligen anförts vådan ur skogshushållningssynpunkt av att låta denna lagstiftning, vars goda verkningar med sällspord enhällighet vitsordats från olika håll, upphöra att gälla, innan den kan ersättas med en permanent lagstiftning på området. Detta motiv synes följdriktigt böra leda antingen därtill att den föreslagna lagen får gälla utan inskränkning till viss tid, i vilket fall dess upphävande kan ske i samband med antagandet av den väntade definitiva lagstiftningen i ämnet, eller ock, därest till betonande av lagens provisoriska karaktär viss giltighetstid anses böra utsättas, densamma bestämmes så, att vid dess utgång nämnda definitiva lagstiftning kan väntas vara genomförd. Ett förnyande år för år av ifrågavarande lagbestämmelser synes endast föranleda onödigt arbete och kostnad. Med hänsyn härtill hemställes om ändring av tiden för den föreslagna lagens giltighet enligt något av omförmälda båda alternativ.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott
den 25 februari 1921.*

Närvarande:

Statsministern VON SYDOW, ministern för utrikes ärendena greve WRANGEL,
statsråden ERICSSON, DAHLBERG, MURRAY, ELMQUIST, MALM, BERGQVIST,
HAMMARSKJÖLD, EKEBERG, HANSSON.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Ekeberg anmälde efter gemensam beredning med chefen för jordbruksdepartementet, lagrådets den 18 februari 1921 avgivna utlåtande över det den 4 samma månad till lagrådet remitterade förslaget till *ny lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo.*

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anförde föredraganden:

»Vad angår lagrådets hemställan om sådan ändring i det föreslagna 2 mom. i 6 § att det skulle ankomma på den, som erhållit del av ett av tjänsteman hos skogsvårdsstyrelse meddelat avverkningsförbud, att själv skaffa sig underrättelse, huruvida förbudet enligt styrelsens beslut kommer att bliva bestående, kan erinras att en dylik anordning för vederbörande skogsägare eller avverkningsrättshavare kan medföra besvär eller kostnad utöver vad i sådant hänseende eljest förekommer, då avverkningsförbud meddelas. Större avseende läser emellertid ej behöva fästas härvid, eftersom en eventuell fastställelse av det interimistiska förbudet ju alltid skulle beslutas inom viss kort tid och den, som erhållit förbudet, följaktligen ej skulle behöva mer än en gång efterhöra vad i ärendet åtgjorts. Att den ifrågasatta ändringen är ägnad att i hög grad öka värdet av den föreslagna befogenheten för skogsvårdsstyrelserna att bemyndiga vissa tjänstemän att meddela avverkningsförbud med temporär giltighet är uppenbart, och

då det lärer kunna tagas för givet att skogsvårdsstyrelserna noga tillse, att respektive tjänstemän begagna ett givet bemyndigande härutinnan med nödig varsamhet och blott i sådana undantagsfall, för vilka den nya bestämmelsen är avsedd, finner jag mig i anledning av lagrådets hemställan i denna del böra föreslå, att det ifrågavarande stadgandet erhåller sådan avfattning, att ett av tjänsteman hos skogsvårdsstyrelse meddelat avverkningsförbud skall vara förfallet, i den mån det icke inom tio dagar från delgivningen blivit av styrelsen fastställt. Den sålunda föreslagna ändringen i 6 § 2 mom. föranleder ett förtydligande tillägg i 7 §.

I 6 § 2 mom. har vidare i tydlighetens intresse den ändring synts böra ske, att i hänvisningen till 1 mom. orden 'första stycket' uteslutas. Dessa ord kunna nämligen giva anledning till det missförstånd, att en skogsvårdsstyrelsens tjänsteman icke skulle äga att — på sätt i andra stycket av samma moment medgivits skogsvårdsstyrelse — meddela avverkningsförbud innan vederbörande erhållit tillfälle att yttra sig i ärendet.

Med hänsyn till den av lagrådet väckta frågan om utsträckt giltighet för den nu föreslagna lagen må meddelas, hurusom skogslagstiftningskommitténs betänkande, varav andra — och sista — delen avlämnades den 26 februari 1920, blivit från jordbruksdepartementet, på vars handläggning det lagstiftningsärendet närmast ankommer, remitterat till vederbörande myndigheter; att flertalet myndigheter även avgivit sina yttranden, men att yttrande ännu saknas från två länsstyrelser ävensom från domänstyrelsen; samt att det ställts i utsikt att domänstyrelsens yttrande skall avgivas före utgången av april 1921. Även om ärendet vid sistnämnda tidpunkt skulle vara i det skick, att utarbetade lagförslag då kunde överlämnas till lagrådet för granskning, är emellertid i betraktande såväl av ärendets stora omfång som av de delvis likaledes mycket omfattande lagförslag, vilka i övrigt under den närmaste tiden skola granskas av lagrådet, knappast antagligt, att förslag till en definitiv skogslagstiftning skall kunna föreläggas 1922 års riksdag.

Begränsas giltighetstiden för den nu föreslagna provisoriska skogslagen till ett år, bör man alltså räkna med att frågan om en ny provisorisk lag på detta område måste föreläggas riksdagen om ett år härefter. Ehuru jag delar lagrådets uppfattning om önskvärdheten av att det arbete och den kostnad, som därigenom orsakas, kunde besparas, måste jag dock ställa mig tveksam till lagrådets hemställan om ändring i tiden för den nu föreslagna lagens giltighet. Det förslag till provisorisk skogslag, som med Kungl. Maj:ts proposition nr 441 förelades 1918 års lagtima riksdag, var

avsett att gälla till den 1 januari 1924. Vid granskning av sagda och ett annat med samma proposition överlämnat lagförslag framhöll samman-satta lag- och jordbruksutskottet, att övriga kristidslagar plägat antagas för ett år varje gång och att ett starkt skäl att vid då förevarande lagstiftning icke göra avvikelser från denna praxis vore antydda bristfälligheter i lagförslagen, vilka gjorde det önskvärt, att man inskränkte sig till att då inskrida mot de mest påtagliga och närmast liggande missförhållandena, under förhoppning att lagarna, i händelse deras giltighetstid senare befunnes böra förlängas, därvid skulle underkastas en grundlig omarbetning, vid vilken hänsyn borde tagas till de erfarenheter, som deras tillämpning under det första året kunde giva. Utskottet ansåg därför, att de båda lagarnas giltighetstid borde begränsas till ett år. Riksdagens beslut utföll i enlighet härmed, och den första provisoriska skogslagen kom i följd härav att gälla allenast till den 1 juli 1919. Beträffande de därefter på detta område utfärdade lagarna av den 13 juni 1919 och den 11 juni 1920 ifrågasattes icke längre giltighetstid än ett år. Att envar av de sistnämnda lagarna jämförd med den närmaste föregångaren innehåller förbättringar torde vara obestriddigt, och jag vågar hoppas, att ett motsvarande omdöme skall komma att fällas om det nu utarbetade lagförslaget. Ehuru väl ju icke varit uteslutet, att de successiva förbättringarna av den provisoriska skogslagen kunnat komma till stånd, även om den första lagen inom detta område fått — såsom på sin tid föreslogs — gälla ända till den 1 januari 1924, är det dock knappast antagligt, att så pass genomgripande förändringar, som vissa av de viktiga måste anses vara, blivit ifrågasatta eller att ens material till sådana förändringar insamlats i den utsträckning, som ägt rum, om ej lagens korta giltighetstid inneburit en särskild anledning att varje år ägna frågan förnyad uppmärksamhet. Jämväl för arbetet på en definitiv skogslag kan det utan tvivel vara till nytta att erfarenheterna om den provisoriska lagstiftningens verkningar samlats, och då det nu föreliggande förslaget även det innehåller en icke oviktig nyhet, nämligen rätten för skogsvårdsstyrelserna att bemyndiga vissa tjänstemän att meddela interimistiska avverkningsförbud, förefaller det mig, som borde man i fråga om den provisoriska lagens giltighetstid icke avvika från tidigare praxis. Vid den omarbetning, som förslaget till ny lag om tillfälliga åtgärder till förekommande av skövling av skog å fastighet i enskild ägo undergått efter lagrådets granskning därav, har jag därför ansett den slutbestämmelse, enligt vilken lagen skulle gälla till den 1 juli 1922, böra lämnas oförändrad.»

Föredraganden uppläste härefter omförmälda inom justitiedepartementet omarbetade lagförslag samt hemställde att detsamma måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan fann Hans Maj:t Konungen gott lämna bifall; och skulle till riksdagen avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Ivar Brynolf.